

Orta Yaş Yöneticilerinin Problemleri Üzerine Bir Ön Tarama

Dr. Nuray Sungur

PROBLEM

Her yaşın kendine has özellikleri, karakteristik vasıfları, olumlu ve olumsuz yönleri vardır. Orta yaşa baktığımızda kişi ne genç ne de yaşlı grubundandır. Kendisinden önceki ve sonraki kuşakla uyum sağlama çabası içindedir. Orta yaştaki insan hazırlıklı olmadığı değerlere uyum göstermesi, ruhsal enerjiyi yeni yollarla kanalize etmek zorundadır.

Orta yaşlı yetişkinler gelişiminin tepe noktasına ulaşmış kişilerdir. İnsanların kişisel, toplumsal ve ekonomik yönden en üst düzeye eriştikleri 35 yaşlarından başlayarak bir çok görevlerinden emekliye ayrıldıkları 65 yaşına kadar olan dönemi gelişimde "orta yıllar" kabul edebiliriz.

Bireysel açıdan orta yıllar gelişimde içiçe geçişin belirtilerini taşıyan yıllardır. Derinin kırılmaya, saçların aklaşmaya, cinsel gücün azalmaya başladığı, iç organların çalışmasında aksamanın görüldüğü, damar sertliği ve buna bağlı yüksek tansiyon ve kalp hastalıklarının kişiyi her an alt edebileceği, kilo almanın süreklilik kazandığı bir dönem söz konusudur. Ergenlikteki ileriye doğru fiziksel ve cinsel değişimlerin yerini burada gerileyen fiziksel ve cinsel inişe geçtiği bu dönem, aynı zamanda yaşama bir "yeniden değerlendirme" açısından bakma gereksiniminin duyulduğu dönemdir. İşte ve meslekte en yüksek noktaya çıkmış olmasına karşın, birey bundan böyle yaşamını aynı biçimde sürdürüp sürdüremeyeceğini sorma noktasındadır (Onur,1986,s,7).

Orta yıllarda çocukların yetiştirildiği bu dönem ailenin aynı zamanda en çok uğraş verdiği dönemdir. Yetişen çocukların aileye yüklediği ekonomik yük oldukça büyüktür. Aileyi geçindiren kişi kazancının en yüksek düzeyine ancak 45-50 yaşları arasında ulaşabilmektedir. Aileye çocukların katılması ekonomik yükü arttırdığı gibi harcanan zamanı da arttırmaktadır ana, babaya oturup başbaşa konuşacak zaman bırakmamakta, yorgunluk ve iletişimsizlik cinsel yaşamlarını da etkilemektedir. Bu ağır yükün altından ancak ana-baba olmanın sorumluluğu ve özveri ile kalkılabilmektedir.

Neugarten ve Weinstein (1964), orta sınıftan 50-60 yaşlardaki deneklerde büyükbaba ve büyükanne olma doyumunu ve biçimlerini araştırmışlardır. Bulgular, deneklerin dörtte üçünün büyükanababaktan doyum bulduklarını, üçte birinin ise rahatsızlıktan ve düş kırıklığı yaşadıklarını göstermektedir. Bu rolün anlamı deneklerde farklı yorumlanmaktadır.

Kimileri bu rolü bir tür biyolojik yineleme ya da biyolojik süreklilik olarak göstermektedir; Kimileri bu rolün bir tür duygusal doyum olanağı olduğunu belirlemektedir. Kimileri torunları için kaynak insan oldukları duygusunu taşıırken, diğerleri ise çocuklarından elde edemediklerini torunlarından bulmayı ummaktadır. çok sayıda olan kimileri de torunlarından oldukça uzaktırlar.

Neugarten ve Weinstein 5 tür büyükanababalık saptamışlardır; a) keyif arama ilişkisi, b) resmi ilişki, c) vekil anababa olma ilişkisi, d) ailenin sağduyusu olma ilişkisi, e) uzak ilişkiler.

İş ve meslek; Kimmel (1974), tipik bir iş yaşamı döngüsünde üç büyük dönüm noktası olduğunu belirtmektedir; işe giriş, ilerleyen yıllar, emeklilik.

İşe giriş ve ilerleyen yıllar, işe girme bir meslek seçimi sürecinin ardından ulaşılan dönüm noktasıdır ve genç yetişkinlik yıllarında yaşanır. İş yaşamının ilerleyen yıllarında bir dönüm noktası ve bunalım daha ortaya çıkar. Bu bunalım bir bakıma işe girişte yaşanan bunalıma benzer. Orta yıllarda insanların yaşam çizgileri ile meslek çizgileri arasındaki farklılık yaşın - yaşlanmanın - farkına varılmasına neden olur. Orta yıllarda meslek amaçlarının değerlendirilmesinin yanısıra, neugarten'in (1967), belirttiği gibi başarı, yeterlilik, denetim altına alabilme duygusu da söz konusudur. Orta yıllarda başarılı olanlar geçmiş deneyimlerinden kaynaklanan çok gelişmiş bir karar verme yeteneğine sahiptirler.

Emeklilik orta yıllardan yaşlılığa geçişi belirleyen toplumsal bir dönüm noktası olduğu için yetişkin gelişiminde önemli bir aşamadır. emeklilikte geçiş ergenlikteki geçişe benzenebilir; ancak, ergenlikteki biyolojik etkenlerin ağır basmasına karşılık, emeklilikte toplumsal etkenlik daha önemlidir. emeklilik ayrıca, çalışmanın sona ermesiyle boş zaman döneminin başlamasını da belirler.

Carp'a (1966) göre emeklilik olgusunun üç temel yönü vardır; olay, süreç ve statü olarak emeklilik. Emeklilik herşeyden önce bir geçiş noktasını gösteren bir olaydır. Üretimin artması emeklilik yaşını indirmekte, yaşam süresinin uzamasına neden olmaktadır. Emeklilik bir süreç olarak da kabul edilebilir. Bu süreç yeni statüye hazırlanmasını ve bu statü değişikliğinin getirdiği yeniden toplumsallaşmayı içermektedir. Bu bakış açısından, emeklilik sürecindeki biyolojik, psikolojik ve toplumsal etmenlerin önemi vurgulanabilir. Toplumsal çevre; Orta yaşlılıkta insanların toplumsal ilişkileri bir bakıma onların toplumsallaşma yeteneklerinin de anlatımıdır. Toplumla ilgili etkinliklerin pek çok türü vardır; siyasal, dinsel etkinlikler, dernek ya da klüp üyeliği, eğlence toplantıları, vb. Bu etkinlikler sosyal ekonomik düzeyle yakından ilişkilidir. Gelir düzeyleri yüksek olanların toplum içinde daha etkin oldukları bilinmektedir. Orta yaşlılığın gelişim görevlerinden biri de "arkadaşlık" sanatına ulaşmaktır. Orta yaşlılıkta kişi arkadaşlık konusunda daha seçici olmakta, ama arkadaşlıktan beklentilerini daha çok gerçekleştirmektedir. Özellikle stresle dolu dönemlerde yetişkinler için arkadaşlık çok önemli olmaktadır. Yakın arkadaş yetişkinin en güvendiği ve önem verdiği kişidir.

Kişilik Psikolojisi Açısından Yetişkinlik;

Kişiliğin süreklilik boyutu: Genellikle yetişkin insanın özel ve oldukça tutarlı bir kişiliği olan karmaşık bir varlık olduğunu kabul edebiliriz. Tutarlı kişilik yapıları insanların düzenli ilişkilerle geçirebilmeleri içinde gereklidir. Kişilik kavramı, benzer durumlara oldukça tutarlı olan davranışları anlamamıza da yardımcı olur. Bir bakıma kişilik birey ile çevresi arasında bir uyum oluşturur; Birşeyin geçmiş deneyimlerini özel uyumu ve şimdiki toplumsal ve fiziksel çevresini değerlendirmesini sağlar. Sonuç olarak, kişiliğin geçmişteki ve özellikle çocuklukta deneyimleri yansıttığı ve değişik durumlar karşısındaki tepkide tutarlı bir biçimde ortaya çıktığı kabul edilir (Onur, 1986, s.60).

Okul yönetimi; Yönetim alanlarının en özel alanlarından birisi olarak farklı yetenek ve yeterlilikler gerektirmektedir. Bu kademeye birey, ancak 35-55 yaşları arasında gelebilmektedir. Beraberinde getirdiği yaşamın diğer boyutları gücü ve sorunları ile mesleğin başarısını belirlemektedir. Çok az sayıda eğitim sistemi bu konuda önlem olarak çalışmalar yapmaktadır.

Yaşamın bir döneminin farkında olunması ve sorunları ile ilgili önlemler, yöneticiyi kendi örgütüne yabancılaşmaktan kurtaracaktır.

Amaç

Orta Yaş Yöneticilerinin Sorunlarını Saptamak Üzere Şu Bilgiler Elde Edilmeye Çalışılmıştır;

1. Orta yaşlarda kişinin kendisi ve diğer yöneticiler hakkındaki düşünceleri,
2. Orta yaş döneminde sosyal rol,
3. Orta yaşın nesnel göstergeleri,
4. Mesleki güdüleme faktörleri,
5. Makamlarında hangi amaçtan dolayı buldukları,
6. (İş, aile, dostlar, boş zamanlar, din, mesleki dernekler) gibi faktörlerin kişi için önemi,
7. En yakın amirinin kişi hakkındaki düşüncelerinin algılanışı,
8. Bulduğu işin genel niteliklerinin neler olduğu.

Önem

Yöneticilerin orta yaş dönemi sorunlarından haberdar olmak üzere Fransa'da hazırlanıp, Fransa ve Kanada'da uygulanmış olan bu anketin ülkemiz yöneticilerinde sorunlarını belirleyebileceği ve bu sorunlara dikkatin çekilmesi açısından önemlidir.

Araştırmanın Sınırlılığı

Orta dereceli okulların yöneticilerinin daha iyi tanınmasını sağlayacağı düşünülen tarama niteliğindeki bu araştırma 35-55 yaş düzeyindeki okul yöneticileri ile sınırlıdır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli tarama modelinde planlanmıştır.

Örnekleme

Örnekleme olarak 1988 - 1989 öğrenim yılı itibarıyla İstanbul ili içinde rastgele seçilen 60 orta dereceli okul yöneticilerinden oluşmaktadır. Seçilen örnekleme grubunun İstanbul ili orta dereceli okulların yöneticilerini temsil edeceği düşünülmüştür.

BULGULAR

1. Orta yaşlarda (33-35 yaş arası) ben ve diğer yöneticiler

Ben ve diğer yöneticiler şikâinde yöneticilerin kendileri için en önemli buldukları değer %51.6 ile 8. madde olarak saptanmıştır. %30 ile 2. madde ve %23 ile 4. madde ikinci tercih olarak belirtilmiştir, üçüncü tercih olarak % 20 ile 9. madde seçilmiştir. 11. madde %45 ile onbirinci sırada tercih edilmiştir.

Diğer yöneticiler için %48 ile yine 8. madde birinci sırada tercih olarak seçilmiştir. Yine 11. madde %46.6 ile 11. madde tercih edilmiştir.

Yöneticilerin kendileri ve diğer yöneticiler için tercih ettikleri değerler bir paralellik göstermiştir.

2. Orta yaş döneminde (35-55 yaş arası) sosyal rol

Yöneticilerin kendileri için yaptıkları tercihlerde birinci sırada %55 ile 1. madde yer almaktadır. 2. tercih olarak %26.6 ile 5. madde üçüncü tercih olarak %30 ile 2. madde, dördüncü tercih olarak %31.6 ile 4. madde, beşinci tercih olarak %43.3 ile 2. madde tercih edilmiştir.

Aynı soru için diğer yöneticilere bakıldığında, birinci tercih olarak %58.3 ile 1. madde, ikinci tercih olarak %25 ile 2. madde, üçüncü tercih olarak %36.6 ile 2. madde, dördüncü tercih olarak %33.3 ile 5. maddenin tercih edildiği görülmüştür.

3. Orta yaşın nesnel göstergeleri

Yöneticilerin kendileri için yaptıkları tercihlerde %51.6 ile 1. madde birinci tercih olarak seçilmiştir. İkinci tercih olarak %41.6 ile 3. madde, üçüncü tercih olarak %60 ile 2. maddenin tercih edildiği görülmüştür.

Diğer yöneticiler için yapılan tercihlerde %56.6 ile 1. madde birinci sırada, %38.3 ile 3. madde ikinci sırada, %51.6 ile 2. madde, üçüncü tercih olarak %60 ile 2. maddenin seçildiği görülmüştür.

Diğer yöneticiler için yapılan tercihlerde %56.6 ile 1. madde birinci tercih olarak, %38.3 ile üçüncü madde ikinci tercih olarak, %51.6 ile 2. madde üçüncü tercih olarak seçilmiştir. Yöneticilerin kendileri ve diğer yöneticiler için yaptıkları tercihler bir paralellik göstermiştir.

4. Mesleki güdüleme faktörleri

Mesleki güdüleme faktörleri şıkında yöneticilerin en önemli buldukları değer %40 ile 3. madde olarak bulunmuştur. İkinci tercih olarak %51.6 ile 1. madde, üçüncü sırada %41.6 ile yine 1. madde tercih edilmiştir. Dördüncü sırada %38.3 ile 4. maddenin tercih edildiği saptanmıştır.

5. Bu makamda

Yöneticilerin bu sorudaki şıkları verdikleri cevapların herhangi bir soruda yoğunluk göstermediği görülmüştür.

6. Sizin için şu faktörlerin önemi

Bu soruda %51.6 ile 2. madde birinci sırada tercih edilmiştir. Daha sonra %46.6 ile 1. madde ikinci sırada, %53.3 ile üçüncü madde, üçüncü sırada, %36.6 ile 4. madde dördüncü sırada, %31.6 ile 6. madde beşinci sırada, %41.6 ile 6. madde altıncı sırada tercih edilmiştir.

7. En yakın amiriniz sizin hakkınızda ne düşünüyor

Yöneticilerin en yakın amirlerinin, okul öğretmenlerinin meslektaşlarının ve kendileri ile görüşlerinin sorulduğu bu şıkta, bütün yöneticiler çok iyi maddesini tercih etmişlerdir. Sadece kendileri ile ilgili görüşlerde verimlerini %28.3 orta olarak değerlendirmişlerdir.

8. İşinizin genel nitelikleri size göre

Bu soruda %56.6 ile 2. madde, %51.6 ile 9. madde tümüyle katılıyorum cevabında en yüksek değeri almışlardır. %55 ile 12. madde ve %50 ile 6. soru katılıyorum şikkında en yüksek değer olarak tercih edilmişlerdir. %18.3 ile 10. madde soru, %16.6 ile 7. soru ve %16.6 ile 1. soru farketmez şikkı için en yüksek değer olarak bulunmuştur. %38.3 ile 3. soru %36.6 ile 10. soru red şikkında en yüksek değeri almışlardır. %50 ile 5. soru tümüyle red şikkında en yüksek değeri sağlamıştır.

SONUÇ VE YORUM

Eğitim sisteminin kilit faktörü olan okul yöneticilerinin orta yaş sorunları, yukarıdaki bulgular ışığında incelendiği zaman şaşkırtıcı düzeyde kendisinden uzakta olan Kanada ve Fransız eğitim yöneticilerinininki ile benzerlik göstermektedir. Çok sayıda tablo yaratma kaygısı ile bu bölümde yer verilmeyen değerler, insan yaşamının ve sorunlarının evrenselliğini ortaya koymaktadır.

Öte yandan Türk yöneticilerinde gözlenen ve fakat öteki sistem yöneticilerinde bastırılan bir duygu da "orta yaş nesnel göstergelerinin" bastırılmaya gerek duyulmadan kolayca kabulüdür. Bu durumda aşağıda maddeler halinde özetlenen sonuçların, yorumu daha da kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

I- ORTA YAŞLARDA

1. Daha kalıcı değerler sahip olunuyor.
2. Bu yaşlarda ana baba olmak daha önemli
3. Çevrenin kontrolü artıyor
4. Ergenlik sorunları yeniden canlanıyor
5. Yalnızlık giderek büyüyor
6. Bu dönem bir kriz dönemi
7. Depresyon giderek sıklaşıyor

II- ORTA YAŞLARDA SOSYAL ROL

1. Mesleki başarı çok önemli
2. Mesleki başarıların sayısı artıyor
3. Toplum kontrolü artıyor
4. Mesleğe devam etmek isteniyor

III- ORTA YAŞIN NESNEL GÖSTERGELERİ

1. Fiziksel işaretler ortaya çıkıyor
2. Zamanın artık sınırlı olduğu biliniyor

3. Hastalık ve ölüm duygusu artıyor

IV- MESLEKİ GÜDÜLEME FAKTÖRLERİ

1. Yeteneklerim böyle olduğu için

2. Kendimi gerçekleştirmek için

3. Başarı duygusunun devamı için

4. Daha geniş bir sosyal çevre için

V- BU MAKAMDA

1. Yeteneklerim böyle olduğu için-Fikirlerimi uygulayabilmek için

2. Geniş bir sosyal çevre için

3. Kendimi gerçekleştirmek için

4. İşim değerli olduğu için

VI- FAKTÖRLERİN ÖNEMİ

1. Aile

2. İş

3. Dostlar

4. Boş zamanlar

5. Din-mesleki dernekler

VII- EN YAKIN AMİRİNİZ

ÖĞRETMENLER - YETERLİLİK VE VERİM - ÇOK İYİ

VIII- İŞİNİZİN NİTELİKLERİ

1. Saygın

2. Zahmete değer

3. Başarı duygusu veriyor

4. Çok fazla yetenek gerektiriyor

5. Zaman çabuk geçiyor

6. Doyurucu

7. Çok şey öğrenebilirim

8. Fazla yetkisi yok

9. Sorumluluğu az-Hayal kırıklığına uğratan

10. Belirsiz yetki sınırları var

11. Cesaret kıran-bana göre değil

1. Orta yaşlarda (35-55 yaş arası) Ben ve diğer yöneticiler

SORU												
Benim için	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	4	9	1	4	0	2	1	31	5	2	1	
2	3	18	6	14	1	2	0	6	8	0	2	
T	3	2	9	1	9	2	6	4	4	12	7	4
E	4	9	5	2	7	6	5	8	2	9	3	4
R	5	5	8	3	5	4	8	5	3	9	8	2
C	6	9	3	6	7	5	8	9	3	6	3	1
İ	7	9	2	11	2	8	6	5	4	4	8	1
H	8	5	4	6	7	11	8	8	2	4	1	4
9	4	1	16	4	3	4	9	2	3	10	4	
10	6	0	5	0	15	8	4	2	1	10	9	
11	4	1	3	1	5	3	7	1	1	7	27	

SORU												
%	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	6.6	10	1.6	6.6	0	3.3	1.6	51.6	8.3	3.3	1.6	
2	5	30	10	23	1.6	3.3	0	10	13	0	3.3	
T	3	3.3	15	1.6	15	3.3	10	6.6	6.6	20	11.6	6.6
E	4	15	8.3	3.3	11.6	60	8.3	13	3.3	15	5	6.6
R	5	8.3	13	5	8.3	6.6	13	8.3	5	15	13	3.3
C	6	15	5	10	11.6	8.3	13	15	9	10	5	1.6
İ	7	15	3.3	18	3.3	13	10	8.3	6.6	6.6	13	1.6
H	8	8.3	6.6	10	11.6	18	13	13	3.3	6.6	1.6	6.6
9	6.6	1.6	26	6.6	5	6.6	15	3.3	5	16.6	6.6	
10	10	0	8.3	0	25	13	6.6	3.3	1.6	16.6	15	
11	6.6	1.6	5	1.6	8.3	5	11.6	1.6	1.6	11.6	45	

Diğer Yöneticiler için

SORU												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
T	1	6	7	1	3	2	1	0	29	6	2	3
E	2	7	12	6	11	4	2	3	5	7	3	1
R	3	1	9	3	10	2	9	6	6	6	4	4
C	4	6	12	5	5	5	6	3	5	7	3	3
İ	5	2	7	4	4	4	2	10	7	6	12	2
H	6	5	3	9	10	5	8	6	4	2	4	4
	7	8	4	8	3	9	6	5	4	6	5	2
	8	4	3	7	7	5	8	9	1	6	9	1
	9	5	6	11	6	11	4	7	3	0	5	2
	10	6	0	6	0	16	8	5	1	2	5	11
	11	4	1	2	2	5	3	5	2	2	6	28

%

SORU												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
T	1	10	11.6	1.6	5	3.3	1.6	0	4.8	10	3.3	5
E	2	11.6	20	10	18	6.6	3.3	5	8.3	11.6	5	16
R	3	1.6	15	5	16.6	3.3	15	10	10	10	6.6	6.6
C	4	10	20	8.3	8.3	8.3	10	5	8.3	11.6	5	16
İ	5	3.3	11.6	6.6	6.6	6.6	3.3	16.6	11.6	10	20	3.3
H	6	8.3	5	15	16.6	8.3	13.3	10	6.6	3.3	6.6	6.6
	7	13.3	6.6	13.3	5	15	10	8.3	6.6	10	8.3	3.3
	8	6.6	5	11.6	11.6	8.3	13.3	15	1.6	10	15	1.6
	9	8.3	10	18	1	18	6.6	11.6	5	0	8.3	8.3
	10	10	0	10	0	26.6	13.3	8.3	1.6	3.3	8.3	18
	11	6.6	1.6	3.3	3.3	8.3	5	8.3	3.3	3.3	10	46.6

2. Orta Yaş Döneminde Sosyal Rol

Benim için

	SORU				
T	1	2	3	4	5
E	1 33	2 11	8 8	6 6	
R	2 14	7 15	8 8	16 16	
C	3 1	18 16	12 12	13 13	
İ	4 6	7 12	19 19	16 16	
H	5 6	26 6	13 13	9 9	

	SORU				
T	1	2	3	4	5
E	1 55	3.3 18.3	13.3 10		
R	2 23.3	11.6 25	13.3 26.6		
C	3 1.6	30 26.6	20 21.6		
İ	4 10	11.6 20	31.6 26.6		
H	5 10	43.3 10	21.6 15		

Diğer Yöneticiler İçin

	SORU				
T	1	2	3	4	5
E	1 35	3 12	8 8	2 2	
R	2 10	15 13	8 8	14 14	
C	3 4	16 15	16 16	9 9	
İ	4 5	7 14	14 14	20 20	
H	5 4	22 5	14 14	15 15	

	SORU				
T	1	2	3	4	5
E	1 58.3	5 20	13.3 3.3		
R	2 16.6	25 21.6	13.3 23.3		
C	3 6.6	26.6 25	26.6 15		
İ	4 8.3	11.6 23.3	23.3 33.3		
H	5 6.6	36.6 8.3	23.3 25		

3. Orta Yaşın Nesnel Göstergeleri

Benim İçin

	SORU		
	1	2	3
TERCİH	1 31	11 18	
	2 22	13 25	
	3 7	36 17	

%

	SORU		
	1	2	3
TERCİH	1 51.6	18.3 30	
	2 36.6	21.6 41.6	
	3 11.6	60 28.3	

Diğer yöneticiler için

%

	SORU		
	1	2	3
TERCİH	1 34	11 15	
	2 19	18 23	
	3 7	31 22	

SORU

	SORU		
	1	2	3
TERCİH	1 56.6	18.3 25	
	2 31.6	30 38.3	
	3 11.6	51.6 36.6	

4. Mesleki Güdülenme Faktörleri

%

SORU					SORU						
	1	2	3	4		1	2	3	4		
	1	12	12	24	12	1	20	20	40	20	
	2	19	13	11	17	2	31.6	21.6	18.3	28.3	
TERCİH	3	23	15	13	8	TERCİH	3	41.6	25	21.6	13.3
	4	5	20	12	23	4	8.3	33.3	20	38.3	

5. Bu Makamda

%

SORU							SORU								
	1	2	3	4	5	6		1	2	3	4	5	6		
T	1	14	6	5	13	8	14	T	1	23.3	10	8.3	21.6	13.3	23.3
E	2	7	8	15	8	13	9	E	2	11.6	13.3	25	13.3	21.6	15
R	3	9	15	15	8	8	5	R	3	15	25	25	13.3	13.3	8.3
C	4	14	8	11	11	9	7	C	4	23.3	13.3	18.3	18.3	15	11.6
İ	5	12	8	6	13	10	11	İ	5	20	13.3	10	21.6	16.6	18.3
H	6	4	15	8	7	12	14	H	6	6.6	25	13.3	11.6	20	23.3

6.Sizin için Őu faktörlerin nemi

%

SORU							SORU								
	1	2	3	4	5	6		1	2	3	4	5	6		
T	1	18	31	4	2	5	0	T	1	30	51.6	6.6	3.3	8.3	0
E	2	28	23	5	1	3	0	E	2	6.6	38.3	8.3	1.6	5	0
R	3	6	4	32	8	6	4	R	3	10	6.6	53.3	13.3	10	6.6
C	4	5	0	11	22	9	13	C	4	8.3	0	18.3	36.3	15	21.6
İ	5	2	2	6	16	15	19	İ	5	3.3	3.3	10	26.6	25	31.6
H	6	1	0	2	11	22	25	H	6	1.6	0	3.3	18.3	36.6	41.6

7. En Yakın Amiriniz Sizin Hakkınızda Ne Düşünüyor

S O R U

	1		2		3		4	
	Y	V	Y	V	Y	V	Y	V
Orta	11	10	11	9	11	13	13	17
TERCİH								
Çok İyi	49	50	49	51	49	47	47	4

%

S O R U

	1		2		3		4	
	Y	V	Y	V	Y	V	Y	V
Orta	18.3	16.6	18.3	15	18.3	21.6	21.6	28.3
TERCİH								
Çok İyi	81.6	83.3	81.6	85	81.6	78.3	78.3	71.6

8. İşinizin Genel Nitelikleri Size Göre

S O R U

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Tümüyle katılı yorum	4	34	2	20	4	23	2	22	31	5	23	16	26	3
Katılı Yorum	10	21	12	21	4	30	7	26	23	15	25	33	28	25
Farketmez	10	4	6	7	2	4	10	6	1	11	5	8	4	4
Red	17	0	23	9	20	3	19	3	3	22	6	1	1	18
Tümüyle red	19	1	16	2	30	0	22	3	2	7	1	2	1	10

%	Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Farketmez	Red	Tümüyle Red
1	6.6	16.6	16.6	28.3	31.3
2	56.6	35	6.6	0	1.6
3	3.3	20	10	38.3	26.6
4	33.3	35	11.6	15	3.3
S 5	6.6	6.6	3.3	33.3	50
6	38.3	50	6.6	5	0
O 7	3.3	11.6	16.6	31.6	36.6
R 8	36.6	43.3	10	5	5
9	51.6	38.3	1.6	5	3.3
U 10	8.3	25	18.3	36.6	11.6
11	38.3	41.6	8.3	10	1.6
12	26.6	55	13.3	1.6	3.3
13	43.3	46.6	6.6	1.6	1.6
14	5	41.6	6.6	30	16.6

1. Orta yaşlarda (35-55 yaş arası) ben ve diğer yöneticiler

	Benim için	Diğer Yöneticiler için
1. Bu yaşlarda insanın bir danışmana ihtiyacı var	()	()
2. Bu yaşlarda ana-baba olmak daha önemli	()	()
3. Bu dönem bir kriz dönemi	()	()
4. Olanaklar giderek azalıyor	()	()
5. Ergenlik sorunları yeniden canlanıyor	()	()
6. Yalnızlık giderek büyüyor	()	()
7. Yeni dostlar edinmek imkansızlaşıyor	()	()
8. Daha kalıcı değerlere sahip olunuyor	()	()
9. Çevrenin kontrolü artıyor	()	()
10. Arkadan gelen gençler tehdit ediyor	()	()
11. Depresyon giderek sıklaşıyor	()	()

2. Orta yaş döneminde (35-55 yaş arası) sosyal rol

1. Mesleki başarı önemli	()	()
2. Toplum kontrolü devam ediyor	()	()
3. Sosyal alanda etkili olunuyor	()	()
4. Mesleğe devam etmek istemiyor	()	()
5. Mesleki başarıların sayısı artıyor	()	()

3. Orta yaşın nesnel göstergeleri

1. Fiziksel işaretler ortaya çıkıyor	()	()
2. Hastalık ve ölüm duygusu artıyor	()	()
3. Zamanın artık sınırlı olduğu biliniyor	()	()

4. Mesleki güdüleme faktörleri

Aşağıdaki nedenlerle yönetici olaya karar verdim

1. Başarı duygusunun devamı için	()	()
2. Kendimi gerçekleştirmek için	()	()
3. Yeteneklerim böyle olduğu için	()	()
4. Daha geniş bir sosyal çevre için	()	()

5. Bu makamda

1. Yeteneklerim böyle olduğu için	()	()
2. Kendimi gerçekleştirmek için	()	()
3. Başarı duygusu için	()	()
4. İşim değerli olduğu için	()	()
5. Geniş bir sosyal çevre için	()	()
6. Fikirlerimi uygulayabilmek için kalıyorum	()	()

6. Sizin için şu faktörlerin önemi

1. İş	()	()
2. Aile	()	()
3. Dostlar	()	()
4. Boş zamanlar	()	()
5. Din	()	()
6. Mesleki Dernekler	()	()

7. Orta Cok iyi

1. En yakın amiriniz sizin hakkınızda ne düşünüyor?

- Yeterlikleriniz	()	()
- Veriminiz	()	()

2. Okulunuzun öğretmenleri hakkınızda nasıl düşünüyor?

- Yeterlikleriniz	()	()
- Veriminiz	()	()

3. Meslektaşlarınız hakkında ne düşünüyor?

- Yeterlikleriniz () ()
- Veriminiz () ()

4. Sizin kendinizle ilgili görüşleriniz

- Yeterlikleriniz () ()
- Veriminiz () ()

8. İşinizin genel nitelikleri size göre

	Tümüyle katılıyorum	Katılıyorum	Farketmez	Red	Tümüyle red
1. Hayal kırıklığına uğratan	()	()	()	()	()
2. Saygın	()	()	()	()	()
3. Cesaret kıran	()	()	()	()	()
4. Doyurucu	()	()	()	()	()
5. Sorumluluğu az	()	()	()	()	()
6. Çok fazla yetenek gerektiren	()	()	()	()	()
7. Bana göre değil	()	()	()	()	()
8. Zaman çabuk geçiyor	()	()	()	()	()
9. Zahmete değer	()	()	()	()	()
10. Fazla yetkisi yok	()	()	()	()	()
11. Çok fazla tecrübe gerektiriyor	()	()	()	()	()
12. Çok şey öğrenebilirim	()	()	()	()	()
13. Başarı duygusu veriyor	()	()	()	()	()
14. Belirsiz yetki sınırları var	()	()	()	()	()

KAYNAKLAR

Gençtan, E. **Psikanaliz ve sonrası**. 2. basım. Ankara; Maya Yayınları Bilim Dizisi; 2,1984.

Morgan,C.T. (Çev.Hüsnu Arıcı ve diğerleri) **Psikolojiye Giriş ders kitabı**.3. baskı, Ankara; Hacettepe Üniversitesi Psikiyatri Bölümü Yayınları Yayın no; 1, 1984.

Onur, B **Gelişim Psikolojisi "Yetişkinlik, Yaşlılık, Ölüm"** Birinci Baskı, V Yayınları, 1986

Philippe Dupuis, Luc Brunet, Andre Bourret, Marie-Jose Hamel, Pierrette Javore-Ste-Marie, Pierre St-Germain. **"Le Mitan de la Vie et la Vie Professionnel Chez les Chefs d' etablissement"** Université de Montreal, Faculte des sciences de l'education, Centre de recherche en administration et Education. s 2; cilt; 3. 1986